

Cauza T-20/03

Kahla/Thüringen Porzellan GmbH

împotriva

Comisiei Comunităților Europene

„Ajutoare de stat — Ajutor existent sau ajutor nou — Întreprindere aflată în dificultate — Principiul securității juridice — Principiul protecției încrederii legitime — Criteriul investitorului privat — Compatibilitate cu piața comună — Condiții”

Hotărârea Tribunalului (Camera a cincea extinsă) din 24 septembrie 2008 . . . II - 2309

Sumarul hotărârii

- 1. Ajutoare acordate de state — Schemă generală de ajutoare aprobată de Comisie — Ajutor individual prezentat ca intrând în cadrul aprobării
(art. 87 CE și 88 CE)*
- 2. Ajutoare acordate de state — Noțiune — Măsură care are un scop social
[art. 87 alin. (1) CE]*

3. *Ajutoare acordate de state — Noțiune — Ajutoare financiare acordate de autoritățile publice unei întreprinderi*
[art. 87 alin. (1) CE]
4. *Ajutoare acordate de state — Noțiune — Aplicarea criteriului investitorului privat*
[art. 87 alin. (1) CE]
5. *Ajutoare acordate de state — Interzicere — Derogări — Puterea de apreciere a Comisiei — Posibilitatea de a adopta linii directoare*
[art. 87 alin. (3) CE; Comunicarea 94/C 368/05 a Comisiei]

1. După aprobarea de către Comisie a unei scheme generale de ajutoare, nu este necesar ca măsurile individuale de aplicare să îi fie notificate, cu excepția cazului în care Comisia a formulat rezerve în decizia de aprobare. Astfel, întrucât ajutoarele individuale sunt simple măsuri individuale de aplicare a unei scheme generale de ajutoare, factorii pe care Comisia ar trebui să îi ia în considerare pentru a aprecia aceste ajutoare sunt aceiași precum cei pe care i-a aplicat la momentul examinării schemei generale. În consecință, este inutilă supunerea ajutoarelor individuale spre examinarea Comisiei. În schimb, dacă măsurile individuale nu se încadrează în schemele generale invocate, acestea constituie ajutoare noi a căror compatibilitate cu piața comună trebuie să fie supusă examinării Comisiei.

cu o schemă generală de ajutoare aprobată reprezintă îndeplinirea obligației sale de a asigura aplicarea articolelor 87 CE și 88 CE. Din acest motiv, examinarea de către Comisie a conformității unui ajutor cu această schemă nu constituie o inițiativă care depășește cadrul competențelor sale. În consecință, aprecierea Comisiei nu ar putea fi limitată de aprecierea autorităților naționale care au acordat ajutorul.

(a se vedea punctele 92, 94 și 95)

O decizie a Comisiei prin care aceasta se pronunță asupra conformității unui ajutor

2. O intervenție a autorităților publice care vizează să exoneraze o întreprindere de sarcinile care constituie un cost inherent activității sale economice apare drept un avantaj economic precum cel prevăzut la

articolul 87 alineatul (1) CE. Or, nu este suficient caracterul social al intervențiilor de stat pentru a le sustrage de la început de la calificarea drept ajutoare în sensul articolului 87 CE.

Chiar dacă nimic nu împiedică luarea în considerare de către autoritățile publice a politicilor cu caracter social, regional sau sectorial, aportul de capital al acestora trebuie să fie apreciat în temeiul criteriului investitorului privat, făcând abstracție de orice considerație cu caracter social sau de politică regională ori sectorială.

(a se vedea punctele 194 și 197)

3. În vederea stabilirii dacă intervenția autorităților publice la capitalul unei întreprinderi, indiferent de formă, poate constitui un ajutor de stat, trebuie apreciat dacă în împrejurări similare un investitor privat având un nivel comparabil cu cel al investitorului public ar fi putut fi determinat să realizeze o operațiune de o asemenea importanță. În această privință, deși comportamentul investitorului privat cu care trebuie comparată intervenția investitorului public care urmărește obiective de politică economică nu este în mod necesar cel al investitorului obișnuit care plasează capitaluri în vederea rentabilizării acestora pe termen mai mult sau mai puțin lung, acest comportament trebuie să fie cel puțin al unui holding privat sau al unui grup privat de întreprinderi care urmărește o politică structurală, globală sau sectorială și trebuie să fie condus de perspective de rentabilitate pe termen mai lung. În plus, comparația dintre comportamentele investitorilor publici și privați trebuie stabilită în raport cu atitudinea pe care ar fi avut-o un investitor privat la momentul operațiunii în cauză, având în vedere informațiile disponibile și evoluțiile previzibile la acel moment.

Deși existența unui ajutor poate fi exclusă în cazul în care intervenția autorităților publice se realizează în paralel cu o intervenție semnificativă a operatorilor privați în condiții comparabile, cu toate acestea nu se poate exclude existența unui ajutor în cazul în care investițiile private la aceeași întreprindere nu sunt efectuate decât ulterior alocării fondurilor publice.

(a se vedea punctele 236-238, 242 și 254)

4. Analizarea de către Comisie a aspectului dacă o măsură îndeplinește criteriul operatorului privat în economia de piață presupune o apreciere economică complexă. Or, atunci când adoptă un act care presupune o astfel de apreciere, Comisia beneficiază de o putere largă de apreciere, iar controlul jurisdicțional, deși este în principiu complet în ceea ce privește problema dacă o măsură se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE, se limitează la verificarea respectării

normelor de procedură și de motivare, a absenței unei erori de drept, a acurateții situației de fapt și a absenței unei erori vădite în aprecierea acestor fapte, precum și a absenței unui abuz de putere. În special, nu este de competența Tribunalului de a substitui aprecierea emitentului deciziei cu propria apreciere economică.

(a se vedea punctul 239)

5. Articolul 87 alineatul (3) CE acordă Comisiei o putere largă de apreciere în vederea autorizării ajutoarelor de stat, prin derogare de la interdicția generală prevăzută la alineatul (1) al articolului menționat, în măsura în care aprecierea în acest caz a compatibilității sau a incompatibilității unui ajutor cu piața comună ridică probleme care implică luarea în considerare și aprecierea unor fapte și a unor împrejurări economice complexe. Întrucât instanța comunitară nu poate să substituie aprecierea faptelor, în special pe plan economic, a emitentului deciziei cu propria apreciere, controlul Tribunalului trebuie să se limiteze în această privință la verificarea respectării normelor de procedură și de motivare, a acurateții situației de fapt, precum și a absenței unei erori vădite de apreciere și a abuzului de putere.

Pe de altă parte, legalitatea unui act comunitar trebuie apreciată în funcție de elementele de fapt și de drept existente la

data adoptării actului, iar aprecierile complexe formulate de Comisie nu trebuie analizate decât în funcție de elementele de care dispunea aceasta în momentul în care le-a efectuat.

În plus, Comisiei îi este permis să își impună orientări pentru exercitarea puterii sale de apreciere prin acte precum Liniile directe comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, în măsura în care aceste acte cuprind norme indicative privind orientarea care trebuie urmată de această instituție și nu se îndepărtează de la normele tratatului.

Astfel, un ajutor acordat unei întreprinderi aflate în dificultate nu poate fi declarat compatibil cu piața comună pentru simplul fapt că au fost prevăzute măsuri de restructurare, chiar dacă această restructurare a fost realizată cu succes. Pentru a permite Comisiei să aprecieze dacă ajutoarele acordate ar putea stimula întreprinderile beneficiare să adopte un comportament de natură să contribuie la realizarea obiectivului prevăzut la articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE, trebuie să se verifice dacă planul de restructurare îndeplinește toate condițiile materiale prevăzute de liniile directe menționate.

(a se vedea punctele 268-270 și 280)